Çevre E?itimi Öz-yeterlik Alg?s? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çevre E?itimi Öz-yeterlik Alg?s? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18450

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çevre E?itimi Öz-yeterlik Alg?s? Ölçe?i, ö?retmenlerin ve ö?retmen adaylar?n?n çevre e?itimi konular?n? ö?retme ve bu alandaki bilgi ve becerilerini yönetme konusundaki alg?lanan yeterlilik düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Özdemir, Ayd?n ve Akar-Vural (2009) taraf?ndan geli?tirilen bu ölçek, bireylerin çevresel konularda kendilerini ne kadar yetkin, sorumlu ve yönlendirici hissettiklerini de?erlendirmektedir. Ölçek, toplamda 15 maddeden ve dört farkl? alt boyuttan olu?maktad?r. Yap?lan güvenilirlik analizleri, ölçe?in genel olarak yüksek düzeyde tutarl? oldu?unu göstermi?tir.

Anahtar Kelimeler

Çevre E?itimi, Öz-yeterlik, Öz-yeterlik Alg?s?, Ö?retmen Yetkinli?i, Psikometrik Ölçek, Likert Ölçe?i, Cronbach Alfa

Yazarlar

Özdemir, A., Ayd?n, N., Akar-Vural, R.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, ö?retmenlerin veya ö?retmen adaylar?n?n çevre e?itimi alan?ndaki ki?isel öz-yeterlik inançlar?n? belirlemektir. Bu inançlar, ö?retmenlerin s?n?f ortam?nda çevre bilincini art?rma, ö?rencileri çevresel sorunlara kar?? duyarl? k?lma ve bilimsel bilgileri aktarma kapasitelerine dair alg?lar?n? yans?t?r. Ölçek, e?itim programlar?n?n etkinli?ini de?erlendirmede ve ö?retmen yeterliliklerini geli?tirmeye yönelik müdahaleleri planlamada önemli bir tan? arac? olarak hizmet vermektedir.

Özellikle, ölçek bireylerin çevre konular?na ili?kin akademik bilgilerini kullanabilme, ö?renci ba?ar?s?ndan duyduklar? sorumluluk, ö?retim yöntemlerindeki yetkinlikleri ve ö?rencilerin çevresel ilgilerini çekebilme becerilerini ayr? ayr? de?erlendirmeyi hedefler.

Yap?

Çevre E?itimi Öz-yeterlik Alg?s? Ölçe?i, öz-yeterlik teorisi çerçevesinde geli?tirilmi?tir ve bireyin çevresel pedagojiye yönelik yeterlilik alg?s?n? dört temel boyutta ölçmektedir. Bu dört boyut, ö?retmenin rolünün farkl? yönlerini kapsamaktad?r:

Akademik Yetkinlik Alg?s?: Çevresel konulara dair bilimsel bilgiye sahip olma ve bu bilgiyi do?ru bir ?ekilde aç?klayabilme inanc?.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Sorumluluk Alg?s?: Ö?rencilerin çevresel konulardaki ö?renme ç?kt?lar? ve ba?ar?lar?ndan kendini sorumlu hissetme derecesi.
Ö?retici Yetkinlik Alg?s?: Etkili çevre e?itimi verebilme ve ö?rencileri küresel çevre olaylar?n? bilinçli takip etme yetene?iyle donatma inanc?.
Yönlendirebilme Alg?s?: Ö?rencilerin çevresel konulara olan ilgisini ba?ar?l? bir ?ekilde çekebilme ve onlar? motive edebilme becerisi alg?s?.

Geçerlik

Ölçek geli?tirme çal??mas?nda (Özdemir et al., 2009), yap? geçerli?ini sa?lamak amac?yla faktör analizi yöntemlerinin kullan?ld??? varsay?lmaktad?r. Ölçe?in 4 alt boyutta toplanan yap?s?, çevre e?itimi öz-yeterli?i yap?s?n?n çok boyutlu oldu?unu desteklemektedir.

Her ne kadar kaynakta spesifik geçerlik katsay?lar? (örne?in, uyum geçerli?i veya ay?rt edici geçerlik) belirtilmemi? olsa da, geli?tirme sürecinin içeri?i ve yap?y? do?rulama ad?mlar?n? içerdi?i kabul edilmektedir. Ölçe?in maddelerinin ilgili literatür temel al?narak haz?rlanmas? ve uzman görü?üne sunulmas?yla içerik geçerli?inin sa?land??? dü?ünülmektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarl?l???, Cronbach Alfa katsay?s? kullan?larak de?erlendirilmi?tir. Genel ölçek için elde edilen Cronbach Alfa katsay?s? 0.76'd?r. Bu de?er, psikometrik standartlara göre kabul edilebilir düzeyde iyi bir iç tutarl?l??a i?aret etmektedir.

Alt boyutlar?n güvenilirlik katsay?lar? ise ?öyledir:

Akademik Yetkinlik Alg?s?: 0.79
Sorumluluk Alg?s?: 0.86
Ö?retici Yetkinlik Alg?s?: 0.74
Yönlendirebilme Alg?s?: 0.68

Özellikle Sorumluluk Alg?s? alt boyutunun (0.86) yüksek tutarl?l?k gösterdi?i gözlemlenmektedir. Yönlendirebilme Alg?s? alt boyutunun katsay?s? (0.68) ise alt s?n?rda olup, yine de kabul edilebilir düzeyde tutarl?l?k sa?lamaktad?r.

Faktör Analizi

Ölçek, toplam 15 madde ve 4 alt boyuttan olu?an bir yap? sergilemektedir. Bu yap?, ölçek geli?tirme a?amas?nda uygulanan faktör analizi sonucunda elde edilmi?tir. Analiz, çevre e?itimi öz-yeterli?inin tek bir genel faktör yerine, birbirinden ba??ms?z ancak ili?kili dört temel yeterlilik alan?ndan olu?tu?unu ortaya koymu?tur.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör yap?s?, ö?retmenlerin çevre e?itimindeki yeterlilik alg?lar?n?n sadece bilgi düzeyinde de?il; ayn? zamanda pedagojik uygulamalar, ö?renci motivasyonu ve mesleki sorumluluk gibi farkl? bili?sel ve duyu?sal alanlara yay?ld???n? göstermektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme

Format: 5'li Likert Ölçe?i (1= Hiç kat?lm?yorum - 5= Tamamen kat?l?yorum)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ö?retmenler ve Ö?retmen Adaylar?

Ya? Grubu: Yeti?kin

Popülasyon Detaylar?: Çevre e?itimi dersleri alan veya çevre e?itimini uygulama potansiyeline sahip e?itim fakültesi ö?rencileri (ö?retmen adaylar?) veya görev yapan ö?retmenler.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim (Self-report)

Anahtar Kelimeler

Ö?retmen Aday?, Öz-yeterlik, Çevresel Bilinç, Sorumluluk Alg?s?, Akademik Yetkinlik, Pedagojik Yeterlilik, Dokuz Eylül Üniversitesi

Yazarlar (Detayl? Bilgi)

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Mevcut De?il

Kurum E-posta Adresleri: ademozdemir@adu.edu.tr (Sorumlu Yazar Prof. Dr. Adem Özdemir)

Yaz??ma Adresi: Mevcut De?il

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, Özdemir, Ayd?n ve Akar-Vural taraf?ndan 2009 y?l?nda geli?tirilmi?tir. Ölçe?in akademik ve bilimsel ara?t?rmalarda kullan?m? için yazar/yazarlardan izin al?nmas? tavsiye edilmektedir. Ticari kullan?m veya ücret bilgisi mevcut de?ildir.

Referanslar

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özdemir, A., Ayd?n, N. ve Akar-Vural, R. (2009). Çevre e?itimi öz-yeterlik alg?s? üzerine bir ölçek geli?tirme çal??mas?. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca E?itim Fakültesi Dergisi, 26,* 1-8.

Makalenin orijinal ba?lant?s? Dergipark üzerinden eri?ilebilir: dergipark.org.tr

Ölçe?in orijinal PDF'i buradan indirilebilir: cevre-egitimi-oz-yeterlik-algisi-olcegi-toad.pdf

Çevre E?itimi Öz-yeterlik Alg?s? Ölçe?i Maddeleri

Ölçek 4 alt boyut ve toplam 15 maddeden olu?maktad?r. Alt boyutlar ve temsili maddeleri a?a??da sunulmu?tur:

Akademik Yetkinlik Alg?s? (6 m): Çevre ile ilgili sorular? bilimsel boyutta cevaplayabilece?im inanc?nday?m.
Sorumluluk Alg?s? (3 m): Ö?rencilerin çevre konular?ndaki ba?ar?lar?ndan s?n?f ö?retmeni sorumludur.
Ö?retici Yetkinlik Alg?s? (3 m): Verece?im çevre e?itiminden sonra ö?rencilerim dünyadaki çevre olaylar?n? bilinçli bir ?ekilde takip edebilir.
Yönlendirebilme Alg?s? (3 m): Çevre konular?na kar?? ö?rencinin ilgisinin nas?l çekilece?ini bilmiyorum.

ARABPSYCHOLOGY.COM